

مرجان نازقلیچی
(تولد ۱۳۵۳خ)

او دارای دو مدرک تحصیلی لیسانس در رشته‌های علوم تربیتی و حقوق قضائی بود. نازقلیچی در سال ۱۳۸۱ به عنوان کارشناس امور بانوان فرمانداری شهرستان ترکمن وارد وزارت کشور شد و از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵ بخشدار مرکزی این شهرستان بود.

او طی سال‌های ۸۷-۱۳۸۶ مسئولیت‌هایی چون روابط عمومی و سایت خبری فرمانداری ترکمن و مدیریت اطلاعات اقتصاد خانوار و یارانه، عضویت در هیئت مؤسس و مدیریت کانون فرهنگ اجتماعی بانوان ساعی، عضو شورای حل اختلاف بندر ترکمن (شعبه چهارم) و مسئولیت روابط عمومی و سایت خبری فرمانداری بندر ترکمن را بر عهده داشت. نازقلیچی نخستین فرماندار زن ترکمن و سنی‌مذهب بود که به این مقام منصوب شد. او در سال ۱۳۹۴ در حادثه منا در عربستان درگذشت. مستند «رؤیای مرجان» به کارگردانی محسن اسلام‌زاده و کتاب «کعبه بوی بهشت می‌دهد» در مورد شخصیت این بانوی توانمند است (گلستان نیوز ۱۳۹۴، ۳۱ مرداد. کد خبر: ۱۹۳۷۳).

مرجان نازقلیچی سال ۸۱ استخدام وزارت کشور شد و بعد از یک سال هم به‌عنوان بخشدار منطقه انتخاب شد. او که لیسانس علوم تربیتی داشت، در دولت نهم به درجه کارشناس تنزل پیدا کرد، اما از فرصت استفاده کرد و لیسانس حقوق گرفت. مدرک حقوق او را به فکر راه‌اندازی شورای حل اختلاف خانواده انداخت و توانست با همکاری دستگاه قضا و مسئولان شهرستان یکی از بنیان‌گذاران این شورا در گلستان باشد. روی کار آمدن دولت یازدهم و بازشدن فضا برای حضور بانوان در عرصه‌های مدیریتی، زمینه حضور این بانوی سخت‌کوش ترکمن را در درجه‌های بالای مدیریتی فراهم کرد. تا اینکه در ۳۱ فروردین ۹۳ به‌عنوان نخستین فرماندار زن ترکمن استان گلستان انتخاب شد. برخی عقاید سنتی که مدیریت زنان را نمی‌پسندیدند، شروع به سنگ‌اندازی کردند اما تسلط او به مسائل منطقه باعث شده بود حتی نقشه توسعه شهرستان را تهیه کند و همچنین ارتباط خوبش با مردم و روحانیون، زمینه کنارزدن حاشیه‌ها را فراهم کرد و او با تلاش بی‌وقفه و ریسک‌پذیری در تصمیم‌گیری‌ها خود را به‌عنوان فرماندار موفق منطقه جا انداخت.

نازقلیچی از سال ۹۰ به‌عنوان معینه بعثه مقام معظم رهبری هرساله در حج حضور پیدا می‌کرد. مدیریت خوب او در زمان حج، ثبت لحظه‌به‌لحظه گزارش‌ها و حمایت او از کهن‌سالان در زمان احرام، باعث شده بود تا مجموعه بعثه رضایت کافی از او داشته باشند. به همین دلیل هر سال در زمان حج اعزام می‌شد. سال ۹۴ با مخالفت استاندار گلستان روبه‌رو شد ولی همچنان امیدوار بود که به حج می‌رود و به همین دلیل تلاش‌های زیادی برای رضایت‌بخش استاندار داشت. به همین دلیل تمام کارهای مربوط به هفته دولت و حتی انتخابات ۹۴ را جمع‌بندی کرده بود. افراد زیادی را واسطه قرار داد تا اینکه استاندار اجازه داده بود که به حج برود. اما برای همسرش «شهرام کر» آن چیزی که از خانم فرماندار در ذهنش مانده، دست تکان دادن لحظه آخر در اتوبوس است. او در فاجعه منا شهید شد.

زنان نامدار گرگان؛ از گذشته تا اکنون

زنان فعال و نامدار گلستان تنها به افرادی که نامشان آورده شد محدود نمی‌شوند. این بانوان فقط بخش کوچکی از جامعه زنان موفق این سرزمین هستند. به دلیل محدودیت زمان و صفحات این ویژه‌نامه تنها به ذکر معدودی از این بانوان برجسته پرداختیم. برخی از این افراد متولد گرگان هستند، اما پس از مدتی برای ادامه تحصیل و کار به شهرهای دیگر مهاجرت کرده‌اند اما نام پرافتخارشان بر تارک این سرزمین می‌درخشد. امید داریم پژوهشگران حوزه تاریخ زن، با تدوین دایره‌المعارف زنان نام‌آور ایران به ثبت افتخارات و تلاش‌های بی‌وقفه زنان سرزمین ایران اقدام کنند.

ام ایمن دهقان

معروف به ایمن‌باجی، اهل روستای شاهکو در استان گلستان است که به پاس خدماتش برای زنده‌نگه‌داشتن سوزن‌دوزی و سیاه‌دوزی سنتی شاهکو به کمیته ثبت آثار میراث نامقول سازمان میراث معرفی شد. نام او به عنوان نخستین زن در فهرست گنجینه زنده بشری ایران ثبت شد.

خدیجه خراسانی (تولد ۱۳۱۹خ. گرگان)

از جمله شیرزنان ایران زمین است که در دوران دفاع مقدس با سازماندهی ستادهای حمایت مردمی از رزمندگان در طول دفاع مقدس هدایای مردمی و محموله‌های تدارکاتی و مورد نیاز رزمندگان را از شهروندان گرگانی جمع‌آوری می‌کرد و به جبهه می‌فرستاد. خود نیز بارها به جبهه رفت. او که معروف به حشمت‌خانم است از جمله یادمان‌ها و شیرزنان گلستانی است که فداکاری‌هایش در ذهن و خاطره‌ها ثبت شده است.

مهیندخت گرگانی (تولد ۱۳۱۰خ. گرگان)

او تحصیلات ابتدایی و دبیرستانی خود را در تهران گذراند و سپس در رشته پزشکی دانشگاه تهران پذیرفته شد. در سال ۱۳۳۷ با تخصص زنان و مامایی به عنوان نخستین پزشک زن از قوم ترکمن فارغ‌التحصیل شد. مهیندخت پس از پایان تحصیلات به گرگان رفت و در بیمارستان پهلوی، پنج آذر کنونی، به عنوان نخستین پزشک زن آغاز به کار کرد. پس از دو سال به تهران بازگشت. او در سال ۱۳۳۹ برای ادامه تحصیل به انگلستان رفت و پس از گذراندن دوره تخصصی در رشته بهداشت و تغذیه کودکان، در سال ۱۳۴۲ به ایران و گرگان بازگشت و مطبش را در این شهر افتتاح کرد. مهیندخت در سال ۱۳۵۳ در انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس بیست‌وسوم، به عنوان نخستین زن نماینده مجلس شورای ملی از گرگان به مجلس راه یافت. و پس از انقلاب از فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی دست کشید و سرانجام در ۲۸ مرداد ۱۳۷۶ درگذشت.

عفت مرادی‌زاده

(تولد ۱۳۰۸خ. روستای قجمز از توابع کالاه استان گلستان)

او هنرهای سنتی و دستی را از مادر و مادر بزرگش آموخت. از هشت سالگی به صورت حرفه‌ای به بافت پارچه‌های پشمی یا پنبه‌ای، ابریشم‌بافی، سوزن‌دوزی و نخ‌ریسی روی آورد و حدود ۷۰ سال است که به ابریشم‌بافی مشغول است. او در نمایشگاه‌های ملی و بین‌المللی گوناگونی به عنوان استادکار ماهر و بات تجربه حضور داشته و تقدیرنامه‌های فراوانی از سازمان‌های مختلف دریافت داشته است که از آن جمله می‌توان به دریافت تقدیرنامه در جشنواره بین‌المللی اقوام ایران زمین در استان گلستان، نمایشگاه بین‌المللی صنایع دستی تهران و نمایشگاه سراسری صنایع دستی خراسان رضوی اشاره کرد.

لیلا چویداری

(متولد ۱۳۵۷خ. در گرگان)

او در یک خانواده ۹ نفره به دنیا آمد و بعد از گرفتن مدرک کارشناسی در رشته فرش با همراهی پدر و مادر و سه خواهرش از سال ۱۳۸۵ به طور جدی فعالیت حرفه‌ای خود در تولید فرش دستباف را در روستای «محمدآباد گالیکش» شروع کرد و در ادامه با افزایش سفارش‌ها فعالیت خود را توسعه داد و حتی طراحی فرش را هم انجام داد. او با توجه به کیفیت بالای فرش‌های بافته‌شده با نخ‌هایی به رنگ طبیعی، در حوزه رنگرزی نخ هم به صورت تخصصی ورود کرد و به عنوان مدرس، آموزش رنگرزی گیاهی را به علاقه‌مندان در استان گلستان ارائه می‌دهد. قالیبافی و ریسندگی از یادگاری‌های قدیمی ایران زمین است. ارثیه ماندگاری که باعث شد لیلا چویداری پس از آشنایی با زیر و بم آن از تحصیل در رشته مامایی چشم‌پوشی کند و با فعالیت در این رشته علاوه بر اشتغال‌زایی برای ۳۲ نفر و تکمیل زنجیره تولید، به یک کارآفرین مطرح کشوری تبدیل شود (ایرنا، ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۲).

رقیه بیگم قدس علوی

(تولد ۱۳۲۲خ. محله نه‌تن گرگان)

او با رفتن به مکتب‌خانه‌های قدیم، توانست خواندن و نوشتن را بیاموزد. در پانزده سالگی با احمد سبطی ازدواج کرد. پس از ازدواج برای رشد فرهنگی و علمی زنان منطقه همراه با همسرش، در روستاهای محمدآباد، رحمت‌آباد، کلو، گز، بندر گز و... در جمع زنان سخنرانی می‌کردند. در سال‌های ۵۶ و ۵۷ همسر ایشان، در مبارزات علیه رژیم شاه به شهادت رسید. رقیه بیگم پس از شهادت همسرش علاوه بر اینکه تربیت چهار فرزند خود را به‌تنهایی بر عهده داشت، همچنان به فعالیت‌های خود ادامه داد. او بعد از پیروزی انقلاب در اولین شورای شهر گرگان به عنوان نماینده این شهر و اولین و تنها زن شورا برگزیده شد و تا پایان این شورا برای توسعه و پیشرفت شهر گرگان تلاش‌های وافر انجام داد. قدس علوی، در تأسیس شعبه جامعه زنان انقلاب اسلامی در شهرستان گرگان با حضور خانم اعظم طالقانی، مسئول جامعه زنان انقلاب اسلامی ایران فعال بود. او با تأسیس کلاس‌های سوادآموزی، خیاطی، گلدوزی، هنری عقیدتی، فرهنگی و حتی نظامی (تعلیم اسلحه چون جنگ آغاز شده بود) برای پیشرفت، رشد علمی، فرهنگی، اجتماعی، مدنی و... زنان جامعه نقش مؤثری ایفا کرد.

انسیه شاه‌حسینی

(تولد ۱۳۳۳خ. گرگان)

او فارغ‌التحصیل رشته کارگردانی سینما است که فعالیت هنری خود را با کارگردانی و فیلم‌نامه‌نویسی فیلم‌های کوتاه آغاز کرد. فیلم بلند «غروب شد بی» نخستین تجربه کارگردانی اوست. شاه‌حسینی اولین زن رزمنده ایرانی است که در موضوع جنگ ایران و عراق فیلم ساخته است. او با شرکت در پنج فستیوال مختلف سینمایی موفق به دریافت جوایزی نیز شده است.